

**Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
на засіданні Вченої ради
НПУ імені М. П. Драгоманова
“ _____ ” _____ 20__ р.
Протокол № _____
Проректор з навчально-
методичної роботи
проф. Вернидуб Р. М.

**НАСКРІЗНА ПРОГРАМА
ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ**

**освітнього ступеня бакалавра
галузі знань 02 Культура і мистецтво**

**спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація**

**Шифри за навчальним планом П01,
П02,
П03,
П04**

Розробники програми: Руденко І. В., доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого мистецтва НПУ імені М. П. Драгоманова;
Козак Т. В., доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого мистецтва НПУ імені М. П. Драгоманова.

Рецензенти¹: Кириченко І. М., доцент, декан творчих факультетів НАОМА, Заслужений працівник культури України;
Плазовська Л. В., доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого мистецтва НПУ імені М. П. Драгоманова.

Обговорено та рекомендовано до видання на засіданні Науково-методичної ради НПУ імені М. П. Драгоманова «___» _____ 20___ року, протокол № __ .

Голова НМР _____
(підпис) (Прізвище, ініціали)

¹ Наскрізна програма рецензується двома провідними фахівцями відповідної предметної галузі (I рецензія – внутрішня, II рецензія – зовнішня).

I. Пояснювальна записка

Наскрізна програма практичної підготовки розроблена відповідно до освітньої програми підготовки фахівців освітнього ступеня бакалавра, галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація.

Місце практики в професійній підготовці випускника

Практична підготовка бакалаврів характеризується ознайомчою, навчальною та виробничою стадіями формування фахівця. Вона дає оцінку його готовності до виконання функціональних обов'язків вчителя образотворчого мистецтва та художника. Стадії практичного навчання у реальних умовах постає логічним та необхідним продовженням їхнього теоретичного навчання у вищій школі, способом всебічної адаптації до вимог подальшої професійної діяльності. Прикладна спрямованість практики передбачає комплексне (диференційоване та інтегроване) становлення художніх і педагогічних здібностей, методичної майстерності у сфері художньо-творчої та педагогічної діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки

Оптимальному засвоєнню інновацій в мистецькій освіті сприяє практична підготовка фахівця, для якої необхідне поєднання знань цілого ряду дисциплін. До них відносяться педагогіка, психологія, педагогіка мистецтва, а також пов'язані з дисциплінами бакалаврського циклу методика навчання образотворчого мистецтва у ЗОШ та ПНЗ, історія мистецтва, рисунок, графіка, живопис, композиція, кольорознавство, скульптура, декоративно-прикладне мистецтво та інші.

Мета і завдання практичної підготовки

Метою практичної підготовки передбачається засвоєння специфіки та закономірностей методики навчання образотворчого мистецтва у ЗОШ та ПНЗ; формування творчої активності та відповідних фахових умінь і навичок майбутніх вчителів образотворчого мистецтва у процесі практик; орієнтація студентів на освоєння педагогічної технології як системи обґрунтування теорії педагогічної майстерності.

Основними завданнями практичної підготовки прогнозується навчання студентів професійних умінь і навичок цілісного сприймання природи в умовах пленеру; становлення професійно-педагогічної діяльності та освоєння функціональних обов'язків вчителя образотворчого мистецтва; здійснення професійної діяльності у полікультурному світі, спрямованої на визначення педагогічно-художньої ролі майбутнього фахівця у соціокультурному просторі, пошуків культурно-детермінованих шляхів вирішення особистісних і професійних проблем.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньої програми:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	<p><i>Знати</i> форми взаємодії мистецтва на уроках та заняттях образотворчого мистецтва у загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах.</p> <p><i>Вміти</i> застосовувати різноманітні форми взаємодії мистецтва на уроках та заняттях мистецтва у загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах.</p>	<p>Здатність проводити інтегративні уроки та заняття мистецтва, використовувати міжпредметні зв'язки на уроках та заняттях образотворчого мистецтва.</p>
2.	<p><i>Знати</i> технологію проєктивного моделювання уроку та занять образотворчого мистецтва.</p> <p><i>Вміти</i> розробляти візуальний конспект з організації навчально-виховної роботи на заняттях образотворчого мистецтва.</p>	<p>Здатність втілювати інтерактивні форми взаємодії учасників навчально-виховного процесу</p>
3	<p><i>Знати</i> художньо-педагогічні технології.</p> <p><i>Вміти</i> використовувати потенціал художньо-педагогічних технологій у навчанні та вихованні учнів на уроках та заняттях образотворчого мистецтва.</p>	<p>Здатність знаходити шляхи оптимізації навчально-виховного процесу на уроках та заняттях образотворчого мистецтва.</p>
4	<p><i>Знати</i> інноваційні форми, методи і засоби навчання образотворчого мистецтва.</p> <p><i>Вміти</i> визначати оптимальні форми, методи та засоби навчання образотворчого мистецтва.</p>	<p>Здатність реалізувати у педагогічній діяльності сучасні форми та методи навчання образотворчого мистецтва.</p>
5	<p><i>Знати</i> технології педагогічної діагностики та оцінювання творчих досягнень й творчого розвитку учнів у процесі художньо-творчої діяльності.</p> <p><i>Вміти</i> оцінювати творчі досягнення та динаміку творчого розвитку учнів у процесі художньо-творчої діяльності з метою корекції педагогічної діяльності.</p>	<p>Здатність використовувати, адаптувати, модифікувати та створювати діагностичні тести, художньо-творчі завдання для оцінювання творчих досягнень та динаміки творчого розвитку учнів.</p>
6	<p><i>Знати</i> теоретичні та методичні основи створення зображення на відкритому повітрі.</p> <p><i>Вміти</i> створювати візуальне зображення на площині в умовах пленеру різними художніми техніками.</p>	<p>Володіти технологічними процесами створення творчої пейзажної композиції на відкритому повітрі.</p>

II. Види та терміни проходження практик

Практична підготовка студентів включає:

№ з/п	Вид практики	Назва практики	Кількість тижнів	Кількість кредитів ЄКТС	Семестр	Орієнтовні терміни проведення
1.	Виробнича	Педагогічна	6+6	9+9	IV, VIII	Лютий, березень
2.	Навчальна	Пропедевтична	2+2	3+3	II, VI	Квітень
3.	Навчальна	Творча (пленер)	6+4	9+6	II, III, IV, VII	Травень
4.	Виробнича	Організаційно-виховна (гурткова)	2	3	IV	Липень

III. Бази проведення практик

Основні бази практик, з якими встановлені довготривалі та продуктивні зв'язки, охоплюють такі заклади:

- ботанічний сад імені академіка О. Фоміна (вул. Симона Петлюри, 1);
- Національний ботанічний сад імені академіка М. Гришка (вул. Тімірязєвська, 1);
- спеціалізована школа № 317 з поглибленим вивченням іноземних мов та образотворчого мистецтва (вул. Булгакова, 12);
- спеціалізована школа № 61 (вул. Мельникова, 39);
- київське вище професійне училище технології та дизайну одягу (проспект Гагаріна, 22);
- спеціалізована школа-інтернат I-II ст. з поглибленим вивченням предметів художньо-естетичного циклу № 14 (бульвар Перова, 3);
- школа мистецтв імені М. Д. Леонтовича (вул. Закревського, 43-А);
- спеціалізована школа № 317 з поглибленим вивченням іноземних мов та образотворчого мистецтва (вул. Булгакова, 12);
- центр технології творчості та професійної орієнтації шкільної молоді (вул. Юрія Пасхаліна, 15);
- Міжнародний дитячий центр «Артек» (Пуща-Водиця, 14 лінія) та інші бази практик за потребою.

IV. Організація практичної підготовки

Настановча конференція

Організація практик спрямована на ефективне становлення художньо-педагогічної майстерності майбутніх учителів образотворчого мистецтва. Керівництво педагогічної практикою здійснюють відповідальний за організацію практики на факультеті, групові керівники, методисти по

спеціальності, психологи, а також директор, завуч школи, в якій проходить практика, та вчителі, за якими закріплені студенти.

До обов'язків студентів-практикантів належить виконання всіх видів робіт, передбачених методичним керівництвом. Студент старанно готується до кожного уроку, виховних заходів, заздалегідь опрацьовує конспекти уроків та позаурочних робіт, радиться з методистами, вчителями, які затверджують названу документацію, чітко дотримується внутрішнього режиму школи, розпоряджень адміністрації та керівників практики, при порушеннях дисципліни усувається від подальшого проходження практики, працює в школі всю зміну, в якій навчається його клас, протягом практики веде педагогічний щоденник, де фіксує всю свою роботу, факти естетизації навчально-виховного процесу у школі з обов'язковим їх аналізом з погляду педагогіки, психології та окремих методик.

V. Підведення підсумків практик

Підсумкова конференція

Після закінчення терміну практики студент у триденний термін здають звітну документацію, яка визначена її програмою. Звіт про роботу на практиці захищається студентом (з диференційованою оцінкою) в комісії у складі керівників практики, методистів та вчителів школи, на базі якої проводилась практика.

Комісія приймає залік у студентів протягом перших десяти днів, які відраховуються після закінчення практики.

Студенту, який не виконав програму практики без поважних причин, за можливості та необхідності надається право повторного проходження практики. Студент, який отримав незадовільну оцінку з практики, відраховується з вищого навчального закладу.

Особливістю підсумків творчої практики (пленер) є перегляд художньо-творчих робіт студентів.

До захисту практики допускаються студенти, що своєчасно і в повному обсязі виконали завдання практики і в зазначені терміни представили всю звітну документацію (план-графік, щоденник практики, індивідуальний звіт про практику).

Захист практики включає оприлюднений звіт студента-практиканта за підсумками виконаної роботи, відповіді на запитання членів комісії, виступи членів комісії.

Структура усного звіту:

- розкриття цілей і завдань практики;
- особливості навчального закладу – бази практики і підрозділів (клас), в яких працював практикант;
- характеристику кількісних й якісних показників виконаної роботи та відповідність обсягу і змісту роботи за планом графіків і завданням практики;
- обґрунтування висновків і пропозицій щодо змісту та організації практики, вдосконалення програм практики.

Підсумки про роботу на практиці обговорюються на підсумковій конференції, яка проводиться в кінці перших десяти днів після закінчення практики в навчальному або оздоровчому закладі.

Оцінка за практику ставиться членами комісії на підставі обсягу виконаних студентом навчальних завдань, поданій документації, усному звіті. Оцінка заноситься до протоколу захисту практики, екзаменаційну відомість і залікову книжку студента.

VI. Зміст практичної підготовки

Сучасні тенденції до змін в галузі вищої мистецької освіти зумовлені необхідністю ґрунтовної професійної підготовки майбутніх вчителів образотворчого мистецтва та художників на взаємодії теоретичного та практичного досвідів з тенденцією збільшення уваги до самостійної практичної діяльності.

Навчальні практики – творча, пропедевтична та виробничі практики – педагогічна, організаційно-виховна (гурткова) розглядаються у світлі актуалізації творчої активності студентів у самостійному педагогічно-творчому пошуку з вирішення педагогічних задач, експериментальної роботи з інноваційними ідеями, напрямками, технологіями та матеріалами. Їх прикладна спрямованість забезпечує дослідницький характер, що орієнтує студентів на винайдення оптимальних способів вирішення педагогічних ситуацій у професійній, фаховій та суспільній діяльності педагога.

Зміст та форми творчої (пленер) та педагогічних практик орієнтовані на становлення провідних складових фахової компетентності вчителя образотворчого мистецтва. Їх завдання поступово ускладнюються від курсу до курсу в контексті розвивальної спрямованості навчально-виховного процесу у вищому педагогічному навчальному закладі.

Специфікою виробничої організаційно-виховної (гурткової) практики передбачається вирішення кола проблем організованого дозвілля дітей, консультативна допомога дітям з визначення мистецьких уподобань з урахуванням бази оздоровчих таборів.

Навчальна пропедевтична практика проводиться з метою ознайомлення з психолого-педагогічними проблемами закономірностей, видами і способами роботи вчителя на уроках образотворчого мистецтва шляхом аналізу безпосередніх спостережень за його педагогічною діяльністю, творчою навчальною діяльністю учнів та самоспостереження у процесі підготовки та проведення уроків образотворчого мистецтва.

Виробнича педагогічна практика спрямована на підготовку студентів до виконання функцій вчителя образотворчого мистецтва, поглиблення та розширення набутих знань й умінь з методики навчання образотворчого мистецтва у загальноосвітніх й позашкільних навчальних закладах. Практика передбачає поєднання практичного педагогічного досвіду пропедевтичної практики та художнього досвіду, отриманого на творчій практиці, у навчанні образотворчого мистецтва в аудиторній роботі.

Основна характеристика навчальної творчої практики (плерер) у системі професійної підготовки майбутніх вчителів образотворчого мистецтва полягає у сприянні становленню специфічного досвіду позааудиторної образотворчої діяльності, розвитку оперативного художньо-образного мислення, акумуляції та інтеграції теоретичних образотворчих знань, удосконаленню технологічних умінь і навичок роботи з формою, об'ємом, простором і колоритом при сонячному освітленні, реалізації видової мікроінтеграції рисунка, живопису, графіки, кольорознавства та композиції з ускладненням завдань від пропедевтичної стадії навчання на плерері до вдосконалення фахової майстерності у володінні різними художніми техніками.

6.1. Виробнича. Організаційно-виховна (гурткова) практика

– *мета та завдання практики* полягає в ознайомленні з керівною роллю класного керівника або вихователя з організації навчально-виховних заходів у процесі спостереження за його проведенням; розширення функцій умінь і навичок планування та проведення гурткових занять й заходів з образотворчого мистецтва, розширення теоретичних знань з педагогіки та методики образотворчого мистецтва та їх застосування у вирішенні конкретних педагогічних задач.

– *зміст діяльності студентів-практикантів* передбачає ознайомлення з програмами гуртків, секцій для оздоровчих таборів; з методикою підготовки програм для загонів, гуртків, розробка календарно-тематичного планування роботи гуртка, самостійне проведення занять гуртків, секцій, розробка мистецьких проєктів.

– *форми звітності студента про практику* складаються з матеріалів практики, до яких входять щоденник практики з фіксацією психолого-педагогічних спостережень, індивідуального плану роботи, стислий аналіз власної навчально-виховної діяльності; плани-конспекти двох занять; один розгорнутий сценарій мистецького проєкту або заходу; календарно-тематичне планування з ілюстраціями; результати діагностики творчих досягнень учнів та їхнього творчого розвитку, фотофіксація проведених занять; звіт про роботу під час практики; характеристика керівника практики від бази практики;

– *норми оцінювання роботи студентів під час практики* визначаються контролем знань та умінь студентів шляхом оцінювання матеріалів практики; підсумком є диференційований залік, згідно розрахунку рейтингових балів за видами модульного контролю.

Завдання виробничої організаційно-виховної (гурткової) практики	Бали
Проведення занять образотворчого мистецтва.	50
Розгорнутий план-конспект заняття.	15
Календарно-тематичне планування занять на два тижні.	10
Діагностика досягнень учнів з образотворчого мистецтва та їхнього творчого розвитку.	10
Розгорнутий сценарій мистецького проєкту або заходу з	15

ілюстраціями.	
Підсумковий рейтинговий бал	100
Нормований рейтинговий бал	100

6.2. Навчальна. Пропедевтична практика

– *мета та завдання практики* полягає в ознайомленні з роботою вчителя образотворчого мистецтва, аналізу безпосередніх спостережень за проведенням уроків образотворчого мистецтва, художньо-творчою діяльністю учнів, самоспостереженням в процесі підготовки та проведення уроку в ролі асистента.

– *зміст діяльності студентів-практикантів* передбачає педагогічне спостереження та аналіз навчально-виховної діяльності вчителя образотворчого мистецтва на уроках та позаурочний час, самостійне визначення навчально-виховних завдань контрольних уроків образотворчого мистецтва та вибір оптимальних методів і прийомів для їх вирішення, робота асистентом вчителя.

– *форми звітності студента про практику* складаються з матеріалів практики, до яких входять щоденник практики з фіксацією психолого-педагогічних спостережень, індивідуальний план роботи, аналіз програм галузі «Мистецтво», стислий аналіз власної навчально-виховної діяльності; плани-конспекти двох уроків; один розгорнутий сценарій мистецького проекту або заходу; результати діагностики творчих досягнень та творчого розвитку учнів, фотофіксація проведення уроків; звіт про роботу під час практики; характеристика керівника практики від бази практики;

– *норми оцінювання роботи студентів під час практики* визначаються шляхом оцінювання матеріалів практики, які є показниками знань та умінь студентів вирішувати поставлені перед ними завдання; підсумком є диференційований залік, згідно розрахунку рейтингових балів за видами модульного контролю.

Завдання навчальної пропедевтичної практики	Бали
Робота асистентом вчителя образотворчого мистецтва.	30
Аналіз програм «Образотворче мистецтво» та інтегрованого курсу мистецтво (образотворчий компонент).	10
Плани-конспекти уроків.	20
Діагностика досягнень учнів з образотворчого мистецтва та їхнього творчого розвитку.	10
Розгорнутий сценарій мистецького проекту або заходу за темою курсової роботи з ілюстративним рядом.	20
Підсумковий рейтинговий бал	100
Нормований рейтинговий бал	100

6.3. Виробнича. Педагогічна практика

– *мета та завдання практики* полягає у підготовці студентів до виконання функцій вчителя образотворчого мистецтва, удосконалення набутих

у вищому навчальному закладі та на попередніх практиках професійно-педагогічних знань і умінь та відпрацювання їх у навчально-виховному процесі на уроках образотворчого мистецтва у 1–7 класах;

– *зміст діяльності студентів-практикантів* передбачає планування та організацію навчально-виховної роботи на уроках образотворчого мистецтва, розробку і впровадження інноваційних форм, методів і технологій навчання;

– *форми звітності студента про практику* складаються з матеріалів практики, до яких входять щоденник практики з фіксацією психолого-педагогічних спостережень, індивідуальний план роботи, аналіз програм галузі «Мистецтво», стислий аналіз власної навчально-виховної діяльності; плани-конспекти двох уроків; один розгорнутий сценарій мистецького проекту або заходу; результати діагностики творчих досягнень та творчого розвитку учнів, фотофіксація проведення уроків; звіт про роботу під час практики; характеристика керівника практики від бази практики;

– *норми оцінювання роботи студентів під час практики* визначаються контролем знань та умінь студентів шляхом оцінювання матеріалів практики; підсумком є диференційований залік, згідно розрахунку рейтингових балів за видами модульного контролю.

Завдання виробничої педагогічної практики	Бали
Проведення уроків образотворчого мистецтва.	50
Ілюстроване планування уроків образотворчого мистецтва відповідно завдання практики на одне півріччя навчального року.	15
Плани-конспект уроків.	15
Діагностика творчих досягнень учнів з образотворчого мистецтва та їхнього творчого розвитку.	10
Розгорнутий сценарій мистецького проекту або заходу за темою курсової роботи з ілюстративним рядом.	10
Підсумковий рейтинговий бал	100
Нормований рейтинговий бал	100

6.4. Навчальна. Творча (пленер), безвідривна

– *мета та завдання практики* полягає в активному розвитку художніх здібностей студентів на основі закріплення та розширення теоретичних і методичних знань з образотворчого мистецтва та вироблення умінь створювати візуальне зображення на відкритому повітрі; активізація самостійної навчально-творчої діяльності студентів;

– *зміст діяльності студентів-практикантів* на пропедевтичній стадії навчання на пленері передбачає ескізування, живописних етюдів та графічних зарисовок простих об'єктів природних явищ; друга стадія навчання на пленері спрямована на поглиблення знань і умінь ескізувати, створювати живописні етюди та графічні зарисовки для творчих пейзажів та натюрмортів у різних графічних та живописних техніках; третю стадію навчання на пленері знаменують завдання на вдосконалення фахової майстерності при опануванні різних художніх технік і матеріалів, розширення свого художньо-творчого

досвіду в сфері графіки, рисунку, живопису та композиції; виконання обов'язкового мінімуму програмних завдань з цих дисциплін, які доповнюється короткотривалими начерками, ескізами, зарисовками та етюдами пейзажів, елементів архітектури, квітів та овочів як матеріал для творчої роботи.

– *форми звітності студента про практику* складаються зі щоденника пленерної практики; замальовок, етюдів, ескізів, зарисовок та творчого пейзажу відповідно до завдань практики.

– *норми оцінювання роботи студентів під час практики* визначаються процесом поточного контролю, переглядом (підсумковий контроль) художньо-творчих робіт студентів, критеріями оцінювання яких є *грамотність* застосування законів і принципів образотворчого мистецтва, *технічність* володіння художніми техніками та технологією створення творчої пейзажної композиції; *цілісність* сполучення композиційних, пластичних, колористичних і графічних елементів твору, *креативність* асоціативно-сміслових зв'язків форми та образу.

Таблиця 1.

Завдання навчальної творчої практики (пленер), безвідривної	Бали
1 курс	
Графіка (короткотривалі завдання, виконані за один сеанс), 10 аркушів.	10
Живопис (короткотривалі завдання, виконані за один сеанс), 10 аркушів.	10
Етюди, начерки, замальовки домашніх тварин, птахів, екзотичних тварин у зоопарку, 20 аркушів.	20
Творча робота (довготривале завдання, 4-8 годин в декілька сеансів). Графіка. Рисунок розлогого дерева з оточенням.	20
Творча робота (довготривале завдання, 4-8 годин в декілька сеансів). Живопис. Натюрморт з польовими квітами (сонячне освітлення) та натюрморт з фруктами (овочами) у траві.	40
Підсумковий рейтинговий бал	100
Нормований рейтинговий бал	100

Таблиця 2.

Завдання навчальної творчої практики (пленер), безвідривної	Бали
2 курс	
Графіка. Ескізи елементів паркової архітектури та елементів архітектурних споруд (фонтани, скульптури, альтанки, сходи, вікна оздоблені ліпниною, решітки, огорожі, портали тощо), 10 аркушів.	15
Живопис. Сонячний пейзаж, пейзаж по-мокрому «Туман», пейзаж «Перед грозою», «Ранок», «Захід сонця», «Сосни на тлі неба», вітряний пейзаж, морський (річковий) пейзаж, настроєвий пейзаж «На літньому лузі», етюди паркової архітектури, 10 аркушів.	15
Творча робота. Графіка (довготривале завдання, 4-8 годин в декілька сеансів). Настроєвий пейзаж з елементами паркової архітектури.	30
Творча робота. Живопис (довготривале завдання, 4-8 годин в декілька сеансів). Натюрморт з квітами та фруктами в пейзажному середовищі та	40

настрєвий багатоплановий пейзаж.	
Підсумковий рейтинговий бал	100
Нормований рейтинговий бал	100

Таблиця 3.

Завдання навчальної творчої практики (пленер), безвідривної	Бали
3 курс	
Народна архітектура – хати.	5
Народна архітектура – дерев'яні церкви.	5
Народна архітектура – млини.	5
Збір фотоматеріалу для творчої роботи (пейзажі з елементами народної архітектури).	5
Настрєвий багатоплановий осінній пейзаж (у сонячну погоду).	25
Настрєвий осінній пейзаж (під час дощу).	5
Пейзаж «В осінньому парку».	5
Настрєвий осінній пейзаж (захід сонця).	5
Творча робота «Настрєвий багатоплановий пейзаж з елементами традиційної архітектури».	40
Підсумковий рейтинговий бал	100
Нормований рейтинговий бал	100

Таблиця 4.

Завдання навчальної творчої практики (пленер), безвідривної	Бали
4 курс	
Міський осінній пейзаж (різні стани – дощ, сонце, день, вечір тощо).	5
Настрєвий багатоплановий осінній пейзаж.	5
Пейзаж «В осінньому парку».	5
Фотоматеріал для творчої роботи.	4
Настрєвий портрет у пейзажному середовищі (сонячне освітлення).	10
Настрєвий автопортрет у пейзажному середовищі (розсіяне освітлення).	10
Портрет у пейзажному середовищі (в контражурі).	10
Портретні зарисовки (різні ракурси).	5
Тематичний міський осінній пейзаж зі стафажем.	10
Навчально-методичний комплекс з поетапного виконання осіннього пейзажу (живопис).	10
Навчально-методичний комплекс з поетапного виконання портрету в пейзажному середовищі (рисунок).	10
Розробка творчих завдань (живопис) для учнів закладів неформальної освіти на основі матеріалів пленеру.	8
Розробка творчих завдань (графіка) для учнів закладів неформальної освіти на основі матеріалів пленеру.	8
Підсумковий рейтинговий бал	100
Нормований рейтинговий бал	100